

PŘIJATÉ TEXTY

P9_TA(2021)0506

Spolupráce v boji proti organizované trestné činnosti na západním Balkáně

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. prosince 2021 o spolupráci v boji proti organizované trestné činnosti na západním Balkáně (2021/2002(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na příslušné úmluvy OSN, zejména na Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a její protokoly (Palermský protokol z roku 2000) a na Úmluvu OSN proti korupci,
- s ohledem na trestněprávní a občanskoprávní úmluvy Rady Evropy proti korupci, které Rada Evropy otevřela k podpisu ve Štrasburku dne 27. ledna 1999 a dne 4. listopadu 1999, a na rezoluce (98) 7 a (99) 5 přijaté Výborem ministrů Rady Evropy dne 5. května 1998 a dne 1. května 1999, kterými byla ustavena Skupina států proti korupci (GRECO),
- s ohledem na Evropskou úmluvu o vzájemné pomoci v trestních věcech,
- s ohledem na Evropskou úmluvu o předávání trestního řízení,
- s ohledem na úmluvu Rady Evropy č. 198 o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu a o financování terorismu,
- s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o kyberkriminalitě (Budapešťská úmluva),
- s ohledem na činnost Výboru expertů pro hodnocení opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu (MONEYVAL) a doporučení Finančního akčního výboru,
- s ohledem na závěry Rady ze dne 26. června 2018, 18. června 2019 a 25. března 2020 o rozšíření a procesu stabilizace a přidružení,
- s ohledem na rozhodnutí Rady (SZBP) 2018/1788 ze dne 19. listopadu 2018 na podporu Střediska pro jihovýchodní a východní Evropu pro kontrolu ručních palných a lehkých zbraní (SEESAC) pro provádění regionálního plánu pro boj proti nedovolenému obchodování se zbraněmi v oblasti západního Balkánu¹,

¹ Úř. věst. L 293, 20.11.2018, s. 11.

- s ohledem na sdělení Komise ze dne 6. února 2018 s názvem „Přesvědčivá perspektiva rozšíření pro západní Balkán a větší angažovanost Unie v tomto regionu“ (COM(2018)0065),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. července 2020 o strategii bezpečnostní unie EU (COM(2020)0605),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. července 2020 s názvem „Akční plán EU proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi na období 2020–2025“ (COM(2020)0608),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 14. dubna 2021 o strategii EU pro boj proti organizované trestné činnosti na období 2021–2025 (COM(2021)0170) a doprovodný pracovní dokument útvarů Komise s názvem „EMPACT, stěžejní nástroj EU pro spolupráci v boji proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti“ (SWD(2021)0074),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 14. dubna 2021 o strategii EU pro boj proti obchodování s lidmi 2021–2025 (COM(2021)0171),
- s ohledem na dohody o operativní a strategické spolupráci mezi Agenturou Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a Albánií, Bosnou a Hercegovinou, Černou Horou, Severní Makedonií a Srbskem a na pracovní ujednání o navázání spolupráce mezi donucovacími orgány Kosova a agenturou Europol,
- s ohledem na dohody o spolupráci mezi Eurojustem a Albánií, Černou Horou, Severní Makedonií a Srbskem,
- s ohledem na dohody o spolupráci v oblasti správy hranic mezi Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex) a Albánií, Bosnou a Hercegovinou, Černou Horou, Severní Makedonií a Srbskem,
- s ohledem na berlínský proces a protikorupční závazky zemí západního Balkánu z roku 2018,
- s ohledem na posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti ze dne 12. dubna 2021, které bylo vypracováno agenturou Europol, a na posouzení hrozeb organizované trestné činnosti na internetu, kterou tato agentura vydala dne 5. října 2020,
- s ohledem na zprávu Úřadu OSN pro drogovou kriminalitu (UNODC) nazvanou „Měření organizované trestné činnosti na západním Balkáně“,
- s ohledem na své usnesení ze dne 5. července 2016 o boji proti obchodování s lidmi ve vnějších vztazích EU¹,
- s ohledem na své doporučení ze dne 19. června 2020 Radě, Komisi a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku k západnímu Balkánu v návaznosti na summit konaný v roce 2020²,

¹ Úř. věst. C 101, 16.3.2018, s. 47.

² Úř. věst. C 362, 8.9.2021, s. 129.

- s ohledem na svá usnesení z období 2019–2020 o zprávách Komise o Albánii, Bosně a Hercegovině, Kosovu, Černé Hoře, Severní Makedonii a Srbsku,
 - s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A9-0298/2021),
- A. vzhledem k tomu, že se organizovaný zločin stal ústředním tématem mezinárodních záležitostí a hrozbou pro mír a rozvoj, což si vyžaduje společnou a koordinovanou reakci ze strany EU, jejích členských států a mezinárodních partnerů;
 - B. vzhledem k tomu, že účinný boj proti organizovanému zločinu je součástí procesu přistoupení k EU, zejména v rámci tematického okruhu základních zásad a kapitoly jednání 24 o spravedlnosti, svobodě a bezpečnosti;
 - C. vzhledem k tomu, že korupce a organizovaná trestná činnost jsou nadále vážným problémem v celém regionu západního Balkánu, což může mít rovněž negativní dopady na členské státy EU; vzhledem k tomu, že síť organizované trestné činnosti jsou úzce propojeny a zakořeněny v členských státech EU i v zemích mimo EU;
 - D. vzhledem k tomu, že proces evropské integrace zemí západního Balkánu je přímo závislý na normalizaci jejich vzájemných vztahů i vztahů s členskými státy EU;
 - E. vzhledem k tomu, že organizovaná trestná činnost na západním Balkáně je strukturálním problémem s hluboce zakořeněnými vazbami na podnikatelskou sféru a státní instituce a je jedním ze symptomů zmocňování se státu, který mají reformy související s procesem integrace do EU překonat;
 - F. vzhledem k tomu, že organizovaná trestná činnost a korupce jdou ruku v ruce s praním peněz, daňovými úniky, klientelismem a beztrestností;
 - G. vzhledem k tomu, že organizované zločinecké skupiny dobře spolupracují napříč hranicemi a etnickými dělicími liniemi na rozdíl od policejních a soudních orgánů zemí západního Balkánu, které naléhavě potřebují svou koordinaci zlepšit;
 - H. vzhledem k tomu, že organizované zločinecké skupiny spolupracují se skupinami ze zemí v širším evropském sousedství při činnostech, jako je obchodování s lidmi, převaděčství migrantů, pašování artefaktů a praní peněz;
 - I. vzhledem k tomu, že klíčem k vymýcení organizované trestné činnosti jsou harmonizované právní rámce a jejich účinné provádění, nezávislé orgány pro boj proti korupci a trestné činnosti a skutečná politická vůle;
 - J. vzhledem k tomu, že podle zprávy UNODC s názvem „Measuring Organized Crime in the Western Balkans“ (Měření organizované trestné činnosti na západním Balkáně) se stíhání a odsouzení zaměřuje spíše na nižší úroveň zločineckých organizací, přičemž vůdci skupin se na západním Balkáně častěji těší beztrestnosti;
 - K. vzhledem k tomu, že organizace občanské společnosti se staly důležitými zúčastněnými stranami v boji proti organizované trestné činnosti a korupci v celém regionu a hrají klíčovou roli zejména při monitorování a hodnocení protikorupčních politik;

- L. vzhledem k tomu, že je zapotřebí více výzkumu a spolehlivějších údajů o organizovaném zločinu, aby bylo možné lépe navrhnout účinná politická opatření proti organizované trestné činnosti a korupci v regionu;
- M. vzhledem k tomu, že vzdělávání hraje klíčovou roli v prevenci kriminality a podpoře kultury zákonnosti;
- N. vzhledem k tomu, že hrozba představovaná organizovanými zločineckými skupinami pocházejícími ze západního Balkánu byla v některých zemích neoprávněně použita jako argument proti přistoupení k EU, a proto by měla být náležitě řešena, aby bylo možné urychlit další kroky v procesu přistoupení zemí západního Balkánu k EU;
- O. vzhledem k tomu, že pro splnění kritérií členství v EU musí země západního Balkánu provést komplexní reformy v klíčových oblastech a dosáhnout konkrétních výsledků v reformách soudnictví a v boji proti korupci a organizovanému zločinu;
- P. vzhledem k tomu, že posílení právního státu a boj proti korupci a organizované trestné činnosti jsou základními kameny strategie EU pro západní Balkán z roku 2018;
- Q. vzhledem k tomu, že z nástroje předvstupní pomoci (NPP II) bylo přiděleno přibližně 64 milionů EUR na projekty týkající se boje proti organizované trestné činnosti na západním Balkáně a byly z něho financovány četné vnitrostátní a mezinárodní projekty na podporu účinnějšího výkonu spravedlnosti v případech organizované trestné činnosti a korupce na západním Balkáně, včetně monitorování soudních řízení; vzhledem k tomu, že NPP III obsahuje rovněž specifické cíle pro vytváření účinných nástrojů určených k prevenci a boji proti organizované trestné činnosti, obchodování s lidmi a nedovolenými palnými zbožím, obchodování s drogami a praní peněz;

Obecná situace

1. zdůrazňuje, že organizovaná trestná činnost a korupce poškozují především občany zemí západního Balkánu, neboť podkopávají jejich právo na bezpečnost a sociální soudržnost i jejich důvěru v demokratický systém, vytvářejí překážky demokratickým reformám a brzdí proces přistoupení, přičemž mají také potenciální i skutečné nepříznivé dopady na bezpečnost a stabilitu členských států EU;
2. zdůrazňuje, že odepírání evropské perspektivy zemím západního Balkánu zhoršuje situaci v oblasti organizované trestné činnosti a že tuto situaci lze zlepšit podporou procesu integrace do EU a spoluprací s členskými státy; zdůrazňuje, že boj proti organizované trestné činnosti a pokrok v integraci do EU jsou vzájemně se posilující procesy, a proto je třeba proces integrace do EU urychlit;
3. vyjadřuje názor, že spojování liberalizace vízového režimu pro Kosovo s bojem proti organizované trestné činnosti je kontraproduktivní, neboť izolace podporuje trestnou činnost; znovu zdůrazňuje, že Kosovo splnilo všechna kritéria pro liberalizaci vízového režimu, a vyzývá Radu, aby vízový režim bez dalšího odkladu liberalizovala;
4. konstatuje, že právní stát a boj proti korupci a organizované trestné činnosti jsou klíčovými oblastmi, v nichž musí země západního Balkánu prokázat hmatatelné výsledky, aby dosáhly většího pokroku na cestě do EU; naléhavě je vyzývá, aby výrazně zintenzivnily své úsilí o pokrok v nezbytných reformách, a vyzývá EU, aby jako prioritu politiky rozšíření prosazovala správné provádění a uplatňování příslušných

mezinárodních nástrojů, které prostřednictvím finanční pomoci a praktické spolupráce podporují právní stát a zaměřují se na boj proti korupci a organizované trestné činnosti;

5. vítá, že dne 14. dubna 2021 byla zveřejněna strategie EU pro boj proti organizované trestné činnosti na období 2021–2025, a naléhavě vyzývá EU, aby posílila mezinárodní spolupráci v oblasti boje proti organizované trestné činnosti, zejména se zeměmi západního Balkánu, s cílem účinně řešit tuto nadnárodní hrozbu;
6. konstatuje, že nedostatek pracovních příležitostí, korupce, dezinformace, prvky zmocňování se státem, nerovnost, zahraniční vměšování nedemokratických režimů, jako je Rusko a Čína, a pomalý proces přistoupení k EU patří mezi faktory, které činí společnosti západního Balkánu zranitelnými vůči organizované trestné činnosti; naléhavě vyzývá orgány zemí západního Balkánu a jejich mezinárodní partnery, zejména EU, aby zintenzivnily své úsilí při řešení těchto problémů, které podněcují nestabilitu, narušují integraci a zpomalují demokratický a hospodářský rozvoj;
7. vyjadřuje politování nad nedostatkem skutečné politické vůle u části místních politických elit bojovat proti organizované trestné činnosti a korupci a eliminovat veškeré prvky zmocňování se státem;
8. vyjadřuje politování nad tím, že v mnoha případech není soudnictví v zemích západního Balkánu dostatečně nezávislé a řádně nefunguje, a naléhavě žádá, aby byl při řešení výzev, které představuje organizovaná trestná činnost, přijat strategičtější přístup; vyzývá EU, aby poskytla další pomoc s cílem stimulovat kulturu profesionality a výkonnosti v trestním soudnictví a zlepšit integritu soudnictví; konstatuje, že ačkoli bylo dosaženo určitého pokroku v reformě soudnictví, je stále zapotřebí vynaložit značné úsilí, aby bylo dosaženo hmatatelných výsledků;
9. naléhavě vyzývá země západního Balkánu, aby plně řešily nedostatky svých systémů trestního soudnictví, včetně délky soudního řízení; vyzývá EU a další mezinárodní partnery, aby poskytli další pokyny pro donucovací orgány a soudnictví s cílem posílit profesionalitu a výkonnost trestního soudnictví;
10. vítá, že země západního Balkánu provedly do vnitrostátních právních předpisů normy EU a mezinárodní normy pro vyhledávání majetku z trestné činnosti, jakož i další úsilí v boji proti organizované trestné činnosti v tomto regionu, jako je rozvoj vládních koordinačních mechanismů a zvláštních soudů a jednotek donucovacích orgánů; vyjadřuje však politování nad tím, že provádění je stále nedostatečné, a naléhavě vyzývá orgány zemí západního Balkánu, aby dosáhly přesvědčivých výsledků při vymáhání tohoto majetku ve prospěch všech svých občanů a aby stanovily, že prioritou v boji proti korupci a organizované trestné činnosti bude konfiskace výnosů a nástrojů trestné činnosti; požaduje pomoc EU při podpoře odpovídajících kapacit pro donucovací orgány, jakož i náležité podmínky a zdroje, a zdůrazňuje zejména potřebu zvýšit odborné znalosti úřadů státních zastupitelství v oblasti finanční forenzní analýzy;
11. vyzývá země západního Balkánu, aby se vedle jednotlivých případů zaměřovaly na zločinecké organizace jako celek, a dosáhly tak přiměřených výsledků při stíhání a usvědčování vysoce postavených pachatelů trestné činnosti; konstatuje, že správné určení trestné činnosti jako „organizované“ a její precizní vyšetření je pro reakci trestního soudnictví zásadní; naléhavě vyzývá příslušné orgány, aby doplnily legislativní mezery, které vystavují informátory a oznamovatele riziku, a aby je a jejich

blízké příbuzné chránily před obtěžováním, žalobami nebo vyhrožováním, čímž se posílí schopnost rozbít organizované zločinecké skupiny a úspěšně bojovat proti korupci a organizované trestné činnosti; podporuje výměnu osvědčených postupů s členskými státy, které jsou v boji proti organizované trestné činnosti mimořádně úspěšné; vyzývá členské státy, aby podporovaly programy na ochranu svědků, a to i prostřednictvím přemístění;

12. vyzývá země západního Balkánu, aby dosahovaly udržitelných výsledků v boji proti organizované trestné činnosti, korupci a praní peněz a aby vypracovávaly pravidelné vnitrostátní zprávy o této problematice a posilovaly interinstitucionální spolupráci, včetně shromažďování a sdílení zpravodajských informací, s cílem lépe porozumět organizované trestné činnosti a bojovat proti ní;
13. opakuje, že je třeba odstranit politické a administrativní vazby na organizovanou trestnou činnost prostřednictvím jasných protikorupčních záruk a účinného stíhání případů korupce na vysoké úrovni; požaduje, aby EU navýšila podporu konsolidace veřejné správy založené na výsledcích; je velmi znepokojen zprávami a obviněními z vazeb mezi vysoce postavenými politickými představiteli a organizovanými zločineckými skupinami a neschopností soudního systému tato tvrzení prošetřit; zdůrazňuje, že stavebnictví patří na západním Balkáně k odvětvím, která jsou nejvíce ohrožena organizovanou trestnou činností a korupcí;
14. je znepokojen tím, že zločinecké organizace využívají pandemie COVID-19 ke svému prospěchu, mimo jiné zneužíváním přímých veřejných zakázek na základní zdravotnické vybavení a služby pro zdravotnická zařízení, prodejem padělaných certifikátů COVID-19 a rostoucí mírou lichvářských praktik; vyzývá orgány západního Balkánu, aby přijaly opatření proti padělaným očkovacím látkám a očkovacím průkazům; vyzývá Komisi, aby provázala rozpočtovou podporu s jasnými cíli v oblasti boje proti korupci; zdůrazňuje, že je třeba za tímto účelem vytvořit spolehlivé mechanismy pro monitorování provádění;
15. poukazuje na to, že NPP III stanoví přísnou podmíněnost a že financování musí být upraveno nebo dokonce pozastaveno v případě výrazného zpomalení nebo přetrvávajícího nedostatečného pokroku v oblasti tzv. „základních zásad“, zejména v oblasti právního státu a základních práv, včetně boje proti korupci a organizované trestné činnosti; zdůrazňuje, že je jak v bezpečnostním zájmu EU, tak její odpovědností zaručit, aby finanční prostředky EU nepůsobily kontraproduktivně tím, že posílí klientelistické sítě zkorumpovaných politiků a privilegovaných podniků;
16. konstatuje, že vazby mezi organizovanou trestnou činností, politikou a podniky existovaly již před rozpadem Jugoslávie a přetrvávají od 90. let 20. století; odsuzuje zjevný nedostatek vůle odpovědných orgánů otevřít archivy bývalé Jugoslávie; opakuje proto svou výzvu, aby byly zpřístupněny archivy bývalé Jugoslávie a umožněn zejména přístup ke spisům bývalé jugoslávské zpravodajské služby (UDBA) a zpravodajské služby Jugoslávské lidové armády (KOS) a aby byly dotyčné spisy vráceny příslušným vládám, pokud o to požádají;
17. zdůrazňuje význam spolupráce a sdílení zpravodajských informací s členskými státy, mezinárodními partnery, jako jsou Spojené státy americké, Kanada a Spojené království, a rovněž s mezinárodními organizacemi, jako je NATO, GRECO, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) a UNODC;

18. vítá obnovenou konstruktivní angažovanost USA na západním Balkáně, včetně jejich zaměření na boj proti korupci; v této souvislosti upozorňuje na prezidentský dekret USA o uvalení sankcí na osoby, které přispívají k destabilizaci situace na západním Balkáně, a rovněž na opatření USA namířená proti jednotlivcům a subjektům za závažné korupční jednání; vyzývá EU, aby důkladně posoudila možné přiklonění se k takovým opatřením;

Konkrétní druhy organizované trestné činnosti

19. konstatuje, že země západního Balkánu jsou v případě obchodování s lidmi, které se týká především žen a dívek obchodovaných za účelem sexuálního vykořisťování, zeměmi původu, cílovými zeměmi i tranzitními zeměmi; konstatuje, že obchodování s lidmi je trestnou činností s nejvyšším poměrným podílem propojení s organizovanou trestnou činností; vyzývá příslušné orgány, aby se více zaměřily na prevenci a posilování odolnosti skupin, které jsou zranitelné vůči riziku obchodování s lidmi, a zdůrazňuje potřebu mezioborového genderově citlivého přístupu; vítá společné akce prováděné s mezinárodními partnery, včetně Interpolu a Europolu, které vedly k zatčení osob podezřelých z obchodování s lidmi a převádění lidí;
20. konstatuje, že země západního Balkánu slouží jako tranzitní koridor pro migranty a uprchlíky a že velké pohyby obyvatelstva v posledních letech představují pro tento region a členské státy obrovskou výzvu; požaduje zvýšené úsilí v boji proti převaděčství migrantů a při ochraně základních práv převáděných osob, zejména nezletilých osob bez doprovodu, a rozsáhlejší výměnu informací a lepší koordinaci mezi zeměmi západního Balkánu a s členskými státy; vybízí EU a její členské státy, aby poskytovaly více pomoci při řešení těchto otázek, například pomocí finanční a technické podpory, uzavíráním neformálních dohod a dohod o statusu a podporou spolupráce prostřednictvím společné operativní kanceláře a operační platformy pro trasu přes východní Středomoří, a to při zohlednění specifik a potřeb trasy přes západní Balkán, jakož i prostřednictvím pomoci při vytváření důstojných podmínek přijímání; požaduje posílení ochrany vnějších hranic EU ve spolupráci se státy západního Balkánu;
21. zdůrazňuje, že zásadní význam pro odhalování kriminality a prevenci jejího pronikání do legální ekonomiky má záchyt finančních prostředků z trestné činnosti; poukazuje na to, že důležitým politickým nástrojem v boji proti korupci, nezákonným finančním tokům a daňovým únikům je transparentnost skutečného vlastnictví; vítá snahu vlád zemí západního Balkánu o řešení problému praní peněz, mimo jiné přijetím revidovaných rámců pro boj proti praní peněz; vyjadřuje však znepokojení nad tím, že tyto rámce nejsou správně uplatňovány; opakuje, že je nutné podstatně lépe prosazovat ustanovení o náležité péči a zvýšit transparentnost skutečného vlastnictví, a to i v bankovním sektoru;
22. se znepokojením upozorňuje na velký podíl šedé ekonomiky (podle odhadů více než 30 % HDP v regionu) a na masivní nelegální platby v hotovosti, které proudí napříč západním Balkánem; vyzývá vlády v tomto regionu, aby pokud možno zavedly opatření k omezení neformální ekonomiky; zdůrazňuje, že nedostatečná regulace internetového bankovníctví zvyšuje riziko praní peněz, a vyzývá státy západního Balkánu a Komisi, aby se v rámci procesu rozšíření EU zabývaly otázkou mezinárodní a regionální harmonizace předpisů;
23. vítá závazek zemí západního Balkánu bojovat proti nezákonnému obchodování

s ručními palnými a lehkými zbraněmi, zejména tím, že na summitu EU se zeměmi západního Balkánu v Londýně, jehož cílem je bojovat proti nedovolenému držení, používání a výrobě palných zbraní a obchodování s nimi, přijmou příslušný regionální plán; zdůrazňuje však, že podle Akčního plánu EU proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi na období 2020–2025 je nelegální držení palných zbraní a obchodování s nimi i nadále závažným problémem, neboť většina zbraní, které jsou nalezeny a použity v rámci organizované trestné činnosti v celé EU, pochází z tohoto regionu; vyzývá šest zemí západního Balkánu, aby investovaly do programu na podporu odzbrojení;

24. vyzdvihuje důležitou práci Střediska pro jihovýchodní a východní Evropu pro kontrolu ručních palných a lehkých zbraní (SEESAC) při zvyšování kapacity celostátních a regionálních zúčastněných stran v oblasti kontroly a omezování šíření a zneužívání ručních palných a lehkých zbraní a naléhavě vyzývá k větší spolupráci s tímto střediskem a ke koordinaci činnosti;
25. konstatuje, že šest zemí západního Balkánu zůstává významným tranzitním regionem pro obchodování s drogami a že nejčastější trestnou činností, za kterou se v regionu odsuzuje, je výroba drog a obchodování s nimi; vítá, že roste počet společných protidrogových operací; vyzývá v této souvislosti k prohloubení spolupráce mezi donucovacími orgány EU, jako je Europol a donucovací orgány členských států a zemí západního Balkánu; zdůrazňuje, že donucovací orgány musí rozvíjet svou kapacitu, aby mohly lépe monitorovat obchod s drogami a bojovat proti němu;
26. bere na vědomí nárůst organizované kybernetické trestné činnosti; vítá úsilí zemí západního Balkánu o rozšíření jejich kapacity pro boj proti počítačové kriminalitě a zvýšení počtu případů stíhání této trestné činnosti; vybízí EU, aby při řešení problematiky počítačové trestné činnosti dalších online hrozeb pomáhala zemím západního Balkánu vhodnými nástroji a prostředky při řešení počítačové kriminality, mj. prostřednictvím nově vytvořeného Evropského průmyslového, technologického a výzkumného centrum kompetencí pro kybernetickou bezpečnost; poukazuje na význam boje proti manipulativním dezinformacím v úzké spolupráci s evropskými partnery;
27. vyzývá EU a země západního Balkánu, aby se společně zabývaly setrvalými a rostoucími hrozbami pro ochranu a zachování kulturního dědictví a pašováním kulturních statků, zejména v oblastech konfliktu; naléhavě vyzývá k prohloubení spolupráce s nejrůznějšími úřady prosazujícími právo, mj. na základě okamžité výměny informací mezi zpravodajskými službami, a k intenzivnější spolupráci mezi orgány činnými v trestním řízení a uměleckou a archeologickou obcí;
28. konstatuje, že země západního Balkánu musí zvýšit své úsilí v boji proti další nezákonné činnosti organizovaných zločineckých skupin, mezi nich patří mimo jiné vykořisťování pracovní síly, trestné činy proti životnímu prostředí, jako je nezákonná těžba dřeva a pytláctví, a vydírání;

Spolupráce s EU (jejími členskými státy a agenturami) a meziregionální spolupráce

29. vítá prohloubenou spolupráci mezi EU a zeměmi západního Balkánu v boji proti organizované trestné činnosti a vybízí EU, aby dále podporovala budování kapacit na západním Balkáně a usnadňování policejní a soudní spolupráce v boji proti

organizované trestné činnosti; zdůrazňuje, že veškeré dohody o spolupráci mezi agenturami EU a třetími zeměmi musí plně respektovat základní práva a zajišťovat odpovídající úroveň ochrany údajů; vyzývá země západního Balkánu k další harmonizaci právních předpisů s *acquis* EU v oblasti veřejných zakázek, boje proti organizovanému zločinu a terorismu, praní peněz a počítačové kriminality;

30. doporučuje, aby byly posíleny stávající struktury sponzorované EU, jako je Rada pro regionální spolupráci, a mohly tak důsledně hrát svou úlohu při podpoře další spolupráce mezi EU, jejími členskými státy a zeměmi západního Balkánu;
31. vítá uzavření dohod o spolupráci mezi Eurojustem a Albánií, Severní Makedonií, Černou Horou a Srbskem a také zmocnění k zahájení jednání s Bosnou a Hercegovinou; naléhavě vyzývá Radu, aby co nejdříve schválila zahájení jednání o obdobné dohodě s Kosovem, neboť justiční spolupráce v trestních věcech se všemi zeměmi západního Balkánu má zásadní význam pro boj proti organizované trestné činnosti, zejména proti obchodování s lidmi a pašování drog, které představují většinu trestné činnosti v regionu; konstatuje, že Eurojust usnadnil přibližně 200 společných trestních vyšetřování mezi členskými státy EU a zeměmi západního Balkánu;
32. oceňuje úspěšnou spolupráci se styčnými státními zástupci z Albánie, Černé Hory, Severní Makedonie a Srbska vyslanými do Eurojustu za účelem poskytování podpory při přeshraničním vyšetřování, do něhož jsou jejich země zapojeny, a upozorňuje na výrazný nárůst počtu případů po jmenování těchto styčných státních zástupců; v této souvislosti vybízí k podobné spolupráci se zbývajícimi zeměmi v tomto regionu; vítá rostoucí počet případů v rámci justiční spolupráce od roku 2019 navzdory náročným okolnostem způsobeným pandemií COVID-19;
33. zdůrazňuje, že západní Balkán je pro Europol regionem zvláštního významu; vítá dohody o operativní spolupráci mezi Europolem a pěti zeměmi západního Balkánu stejně jako pracovní ujednání s kosovskými orgány činnými v trestním řízení; vyzývá k uplatňování veškerých ustanovení těchto dohod a oceňuje úspěšné operace vedené v rámci této spolupráce; vítá otevření styčného úřadu Europolu v Albánii v roce 2019 a rozhodnutí otevřít podobné styčné úřady v Bosně a Hercegovině a v Srbsku; vybízí k podobné spolupráci se zbývajícimi zeměmi v tomto regionu; poukazuje také na význam spolupráce s Úřadem evropského veřejného žalobce (EPPO) a Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF); vyzývá v této souvislosti EU a země západního Balkánu, aby vytvořily rámec pro plodnou spolupráci mezi Úřadem evropského veřejného žalobce a zeměmi západního Balkánu s cílem zajistit, aby mohl tento úřad účinně vykonávat své pravomoci v oblasti financování poskytovaného ze strany EU, zejména v oblasti fondů NPP III v zemích západního Balkánu;
34. vítá pracovní dohody uzavřené Agenturou EU pro vzdělávání a výcvik (CEPOL) se zeměmi západního Balkánu, které se zaměřují na konkrétní témata související s bojem proti organizované trestné činnosti; zdůrazňuje, že je důležité dále upevnit zavedené mechanismy mezi agenturou CEPOL a regionem západního Balkánu; bere na vědomí specializované zprávy o jednotlivých zemích, které vydává Skupina států proti korupci (GRECO), a zdůrazňuje, že je důležité, aby přístupující země prohloubily spolupráci s touto skupinou a důkladně zaváděly její konkrétní doporučení;
35. poukazuje na to, že Interpol je důležitým nástrojem v boji proti organizované trestné činnosti; lituje, že Kosovo dosud není členem Interpolu, přestože se o to několikrát

pokusilo; vyzývá členské státy EU, aby aktivně podpořily snahu Kosova o vstup do této organizace; domnívá se, že členství všech šesti zemí západního Balkánu v Interpolu by dále zvýšilo účinnost opatření zaměřených proti mezinárodní trestné činnosti;

36. vítá vstup dohod s Albánií, Černou Horou a Srbskem týkajících se spolupráce při správě hranic v platnost, které Evropské agentuře pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex) umožňují provádět v těchto zemích společné operace, jejichž účelem je zlepšovat správu hranic těchto zemí, bojovat proti přeshraniční trestné činnosti a kontrolovat nelegální migraci v souladu s mezinárodními normami a při dodržování veškerých lidských práv; vítá podobné dohody o postavení, které byly iniciovány se Severní Makedonií a Bosnou a Hercegovinou, a vyzývá všechny strany, aby zajistily co nejrychlejší ratifikaci těchto dohod a pracovaly na podobné dohodě s Kosovem; zdůrazňuje, že je třeba dále rozvíjet spolupráci mezi agenturou Frontex a zeměmi západního Balkánu v oblasti boje proti organizované trestné činnosti;
37. opakuje, že je třeba klást větší důraz na činnost v oblasti prevence a vzdělávání, především na negativní dopad organizované trestné činnosti a obchodování s lidmi, drogami a zbraněmi na společnost, stejně jako na správné pojetí občanství a posilovat odolnost, přičemž je třeba věnovat větší pozornost sociálně-ekonomickým podmínkám, zejména v příměstských a venkovských oblastech, a poskytovat podporu místním iniciativám zaměřeným na omezování náchylnosti k trestné činnosti a korupci, přičemž poukazuje na potřebu mezioborového genderově citlivého přístupu; poukazuje na význam budování demokratických kapacit na západním Balkáně, mimo jiné prostřednictvím specializovaných programů a pilotních projektů zaměřených na upevnění participativní demokracie a projednávání otázek spojených s bojem proti organizované trestné činnosti a korupci;
38. zdůrazňuje, že je důležité sledovat vazby mezi skupinami zapojenými do organizované trestné činnosti a radikalizovanými osobami a teroristickými organizacemi; připomíná, že EU hraje v boji proti financování terorismu a praní peněz důležitou úlohu; vybízí k další spolupráci v tomto ohledu, která by byla založena zejména na podpoře EU při vzdělávání finančních odborníků v regionu a na výměně informací, osvědčených postupů a know-how; vítá skutečnost, že účastníci summitu mezi EU a zeměmi západního Balkánu, který se konal dne 5. července 2021 v Berlíně, uznali, že s cílem zvýšit účinnost společné práce v boji proti závažné a organizované trestné činnosti, nezákonnému financování, korupci a terorismu je nutné zajistit mezirezortní reakci, včetně spolupráce se soukromým sektorem a organizacemi občanské společnosti;
39. zdůrazňuje, že regionální spolupráce je klíčem k účinnému boji proti organizované trestné činnosti; oceňuje práci stávajících regionálních iniciativ zaměřených na prohlubování interinstitucionálních vztahů v boji proti korupci a organizované trestné činnosti mezi zeměmi západního Balkánu, jako je například Středisko pro vymáhání práva v jihovýchodní Evropě, a podporuje další regionální spolupráci v rámci účinnějšího boje proti přeshraniční organizované trestné činnosti;
40. oceňuje úlohu, kterou hrají regionální iniciativy zahrnující členské státy EU a země západního Balkánu, jako je strategie EU pro jadransko-jónský region (EUSAIR), jadransko-jónská iniciativa, Středoevropská iniciativa a berlínský proces; vybízí členské státy EU i země západního Balkánu, aby se těchto iniciativ účastnily a plně využívaly jejich potenciál;

41. vítá financování projektů v rámci NPP, které zahrnují celý region a jejichž cílem je zlepšit schopnost zemí západního Balkánu bojovat proti korupci a organizované trestné činnosti; oceňuje zejména program NPP II na ochranu svědků, který vedl k vytvoření „balkánské sítě“; vyzývá k pokračování této spolupráce a k převzetí odpovědnosti partnerů ze západního Balkánu za udržení sítě při životě;
42. vyjadřuje podporu programu pro více zemí financovaného z NPP na „podporu účinnějšího výkonu spravedlnosti v případech korupce a organizované trestné činnosti na západním Balkáně prostřednictvím monitorování soudních procesů“ jako kroku k účinnější reakci soudních orgánů na korupci a organizovanou trestnou činnost na západním Balkáně; vyzývá vlády zemí západního Balkánu, aby zavedly veškerá doporučení, která byla formulována v rámci expertního hodnocení provedeného odborníky členských států;
43. domnívá se, že by se partneři ze západního Balkánu měli aktivně účastnit jednání konference o budoucnosti Evropy a zapojit se do širší evropské diskuse o boji proti organizované trestné činnosti;
44. vyzývá mezinárodní dárce, aby zajistili lepší koordinaci nejrůznějších programů boje proti organizované trestné činnosti a korupci na západním Balkáně, aby se nepřekrývaly a aby došlo ke zvýšení účinnosti mezinárodní spolupráce v těchto oblastech;
45. se znepokojením konstatuje, že v tomto regionu není dostatek věrohodných údajů o organizované trestné činnosti, a vyzývá země západního Balkánu, aby zlepšily poznatky o organizované trestné činnosti tím, že zvýší svou schopnost shromažďovat spolehlivé údaje o této oblasti a zpracovávat je; poukazuje na potřebu hlubšího mezioborového výzkumu a mezioborového genderově citlivého přístupu a vybízí země západního Balkánu, aby za účelem vytvoření vlastních statistických systémů, které by zaznamenávaly a analyzovaly údaje o organizované trestné činnosti, spolupracovaly s mezinárodními partnery s cílem zajistit lepší koncepci účinných opatření založených na důkazech, a bránit tak organizované trestné činnosti a korupci a bojovat proti nim;

Úloha občanské společnosti a sdělovacích prostředků

46. poukazuje na klíčovou úlohu organizací občanské společnosti, akademické obce a novinářů při sledování činnosti vlád a soudních a donucovacích orgánů a posuzování výsledků boje proti organizované trestné činnosti; konstatuje, že v zemích západního Balkánu jsou z velké části zavedeny právní a institucionální rámce pro naplňování klíčové úlohy organizací občanské společnosti, vyjadřuje však politování nad tím, že jejich potenciál není využíván v plné míře a že se tyto organizace, které se soustřeďují na korupci a organizovanou trestnou činnost, setkávají v některých případech ze strany své vlády s nepřátelstvím; vyzývá k tomu, aby byly tyto organizace více zapojeny do legislativního procesu a aby byly schopny smysluplně přispívat k vypracování klíčových právních předpisů; v této souvislosti vyzývá orgány západního Balkánu, aby urychleně vypracovaly a přijaly dokonalejší zákony o svobodném přístupu k informacím prostřednictvím inkluzivních procesů a uplatňovaly je;
47. oceňuje důležitou úlohu, kterou organizace občanské společnosti hrají v preventivní činnosti a při podpoře ohrožených skupin obyvatel, tvorbě politiky a přebírání kontrolní úlohy v případě nedostatku nezávislých veřejných orgánů; je znepokojen pomlouvačnými kampaněmi, nátlakem a zastrahováním, které urychlují zmenšování

prostoru pro působení organizací občanské společnosti;

48. vybízí organizace občanské společnosti na západním Balkáně, aby vytvořily silnější síť aktérů občanské společnosti, vyhledaly místní protějšky, které se zabývají podobnými otázkami, a vyměňovaly si další zkušenosti a osvědčené postupy, s cílem porozumět povaze a důvodům organizované trestné činnosti a podpořit prevenci radikalizace v regionu; vítá příspěvky ke strategickým komunikačním kampaním zúčastněných stran, jako je Síť pro zvyšování povědomí o radikalizaci a Evropská strategická komunikační síť;
49. konstatuje, že mnoho organizací občanské společnosti je závislých na soukromém financování a čelí obtížím při získávání dostatečných prostředků na zachování své činnosti; je si vědom toho, že granty se často poskytují jen na krátkodobé projekty a že se málo podporuje činnost potírající organizovanou trestnou činnost; uznává, že krátkodobé financování vede k tomu, že zaměstnanci jsou najímáni pouze pro účely konkrétního projektu, což vede k nedostatku stabilních pracovních standardů a neumožňuje rozvoj klíčových dovedností zaměstnanců, což má negativní vliv na dlouhodobé strategické plánování;
50. oceňuje hodnotnou práci investigativních novinářů, kteří informují o významných případech a odhalují vazby mezi organizovanými zločineckými skupinami, politiky a podnikatelskou sférou; důrazně odsuzuje agresivní chování, včetně cílených vražd, zavražďování, nenávistné projevy a pomlouvačné kampaně namířené proti investigativním novinářům a občanské společnosti; je obzvláště znepokojen případy nenávistných projevů a pomlouvačných kampaní ze strany státních úředníků, poslanců, zástupců vlád, vládnoucích stran a médií vlastněných nebo částečně financovaných státem; vyzývá příslušné úřady a orgány činné v trestním řízení, aby zajistily ochranu investigativních novinářů a občanské společnosti, tak aby jim nic nebránilo v práci, a naléhavě vyzývá k potrestání všech forem nenávistných projevů namířených proti menšinám a ohroženým skupinám obyvatel, zejména národnostním a etnickým menšinám; opakuje svou výzvu adresovanou Komisi a Evropské službě pro vnější činnost, aby prohloubily svou spolupráci s občanskou společností, nevládními organizacemi, reformně orientovanými tvůrci politiky, akademickou obcí a nezávislými sdělovacími prostředky na místě a aby je více podporovaly; vybízí Komisi a místní delegace EU, aby ve spolupráci s místními zúčastněnými stranami rozšířily postupy pro pravidelné sledování případů korupce a organizované trestné činnosti;
51. vyjadřuje hluboké politování nad rostoucím počtem případů strategických žalob proti účasti veřejnosti (SLAPP), které se často využívají k vyhrožování novinářům a jednotlivcům s cílem zabránit jim v odhalování nepravostí páchaných osobami u moci; vyzývá orgány západního Balkánu, aby výrazně zvýšily svou snahu o transparentnost vlastnictví médií, nezávislost redakcí a ochranu svobody médií před politickými zásahy, jež jsou klíčovým prvkem svobodné demokratické společnosti a jsou naprosto nezbytné pro úspěch v boji proti organizované trestné činnosti a korupci;

o

o o

52. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedovi

Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a také vládám a parlamentům členských států a zemí západního Balkánu.